

Αγάλματα Κολοκοτρώνη και η Περικεφαλαία του

Τι δηλώνει για τον πολεμιστή η στάση του αλόγου σε ένα άγαλμα

1. Το άγαλμα ενός ανθρώπου πάνω σε άλογο, όπου το άλογο έχει και τα δυο μπροστινά του πόδια στον αέρα, σημαίνει πως αυτός πέθανε στη μάχη.

2. Εάν το άλογο έχει το ένα μπροστινό πόδι στον αέρα, τότε ο άνθρωπος πέθανε από τραύματα που υπέστη στην μάχη.

3. Εάν το άλογο έχει και τα 4 πόδια στη γη, τότε το άτομο είχε φυσικό θάνατο.

Έρευνα και επιμέλεια κειμένων:
Δημήτρης Συμεωνίδης JP

Ο Κολοκοτρώνης του Ναυπλίου

Ένα από τα σπουδαιότερα έργα νεοελληνικής γλυπτικής, που φέρει την υπογραφή του Τήνιου γλύπτη Λάζαρου Σώκου, είναι ο μνημειακός έφιππος ανδριάντας του ήρωα της Ελληνικής Επανάστασης, Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, που δεσπόζει στο κέντρο του πάρκου Κολοκοτρώνη στο Ναύπλιο. Είναι το πρώτο έφιππο άγαλμα (1901) της νεοελληνικής γλυπτικής.

Το 1884, σαράντα χρόνια μετά το θάνατο του Κολοκοτρώνη, που έφυγε από τη ζωή το 1843, στο Ναύπλιο αποφασίστηκε η ανέγερση έφιππου ανδριάντα του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Ο Θ. Κολοκοτρώνης (1770-1843), μία από τις πιο σημαντικές φυσιογνωμίες του αγώνα της απελευθέρωσης της Ελλάδας από τους Τούρκους, μεγάλος στρατηγός και πρωταγωνιστής της Επανάστασης του 1821, είχε μακρά σχέση με την πόλη του Ναυπλίου. Σε αυτόν παραδόθηκε η πόλη μετά την απελευθέρωσή της από τους Τούρκους και εδώ έζησε επί αρκετά χρόνια, όπως και άλλοι γνωστοί οπλαρχηγοί. Μάλιστα, για την προσφορά του, του είχε παραχωρηθεί σπίτι στην Πλατεία Συντάγματος, καθώς και κτήματα στην είσοδο της πόλης στη σημερινή οδό Άργους, μαζί με το εκκλησάκι των Αγίων Θεοδώρων, που σώζεται μέχρι σήμερα. Ωστόσο ο Κολοκοτρώνης συνδέεται με το Ναύπλιο και με μια από τις πιο πικρές στιγμές της ζωής του, αφού στο Ναύπλιο συνελήφθη, δικάστηκε και καταδικάστηκε σε θάνατο (1834) για συνωμοσία κατά της Αντιβασιλείας και παρέμεινε φυλακισμένος στο Παλαμίδι ως το 1835. Ύστερα από καλλιτεχνικό διαγωνισμό, που προκήρυξε ο τότε Δήμαρχος Ναυπλίου Επαμεινώνδας Κωτσονόπουλος, ένας δήμαρχος που εργάστηκε πολύ για τον εξωραϊσμό της πόλης και επί της

δημαρχίας του τοποθετήθηκε στην Ακροναυπλία το ρολόι που ήταν δωρεά του βασιλέως Λουδοβίκου Α' της Βαυαρίας, πατέρα του Όθωνα, προκηρύχτηκε η κατασκευή ανδριάντα του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Το 1891 εκτέθηκαν τα προπλάσματα των υποψηφίων στη Βίλα Τζούλια της Ρώμης και στο διαγωνισμό προκρίθηκε ο Σώκος, στον οποίο τον ίδιο χρόνο ανατέθηκε η δημιουργία του μνημείου. Το γύψινο πρόπλασμα του Σώκου βράβευσε η Ακαδημία της Ρώμης, ενώ εκτέθηκε επίσης στη Διεθνή Έκθεση του Παρισιού το 1900, όπου και πήρε το πρώτο βραβείο. Ο Henri Joubin μάλιστα, γραμματέας της Σχολής Καλών Τεχνών του Παρισιού, εξέδωσε σε ειδικό φυλλάδιο λόγο που του ενέπνευσε το έργο αυτό και ο οποίος δημοσιεύτηκε τότε στην εφημερίδα «Εστία». Το χρηματικό ποσό για την κατασκευή του ανδριάντα ήταν ιδιαίτερα υψηλό και χρειάστηκε να γίνει πανελλήνιος έρανος για τη συγκέντρωσή του. Ο ανδριάντας δουλεύτηκε στο Παρίσι τα χρόνια 1891-1895, στο εργαστήριο που είχε παραχωρήσει στο Σώχο ο Γάλλος καθηγητής του στη Σχολή Καλών Τεχνών Antoine Mercie στο boulevard Saint-Michel.

Η χύτευση του ανδριάντα του Κολοκοτρώνη έγινε σε δύο αντίτυπα από ορείχαλκο (κράμα χαλκού). Το υλικό προερχόταν από κανόνια της Επανάστασης, που υπήρχαν στο Κάστρο του Παλαμιδίου. Καρτ ποστάλ με το γύψινο πρόπλασμα του έφιππου ανδριάντα του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, έργο του γλύπτη Λάζαρου Σώκου (1852-1911) με φωτογραφία του ίδιου του γλύπτη σε ένθετο εικονίδιο. Ο Σώκος για να αποδώσει τον Κολοκοτρώνη μελέτησε τα πρόσωπα των εν ζωή συγγενών του, διάβασε τα απομνημονεύματά του, είδε τη φορεσιά και τον οπλισμό του, που διατηρούνται στο Εθνικό Μουσείο, και μελέτησε ακόμη και την ιπποσκευή

του. Απέδωσε έτσι ρεαλιστικά και με ιστορική αλήθεια όλες τις εξωτερικές λεπτομέρειες, αλλά κυρίως απέδωσε το θάρρος και τα ιδανικά σε ένα άγαλμα, που κοσμήει την Ελλάδα με το μεγαλείο του και τις ιδέες που συμβολίζει. Ο «Γέρος του Μοριά» παριστάνεται έφιππος με το αριστερό χέρι να κρατάει τα ντρία του αλόγου και με το δεξί να δείχνει προς τα εμπρός. Το σύνολο του έργου είναι επιβλητικό και η αγέρωχη μορφή του Κολοκοτρώνη αποπνέει μνημειακότητα. Ο Κολοκοτρώνης ευθυτενής ιππεύει αρσενικό άλογο, κρατά με το αριστερό χέρι τα χαλινάρια και με το δεξί τεντωμένο δείχνει μπροστά. Το κεφάλι του Κολοκοτρώνη είναι στραμμένο προς τα αριστερά. Όλη η ένταση της σύνθεσης συγκεντρώνεται στο δείκτη του δεξιού χεριού, που είναι τεντωμένος ίσια μπροστά. Το κεφάλι στρέφεται στους άλλους αγωνιστές, τους δείχνει το στόχο που πρώτος έχει αντιληφθεί, τους δείχνει σαν στρατηγός τον εχθρό, που πρέπει να πολεμήσουν. Όλη η στάση του εκφράζει δύναμη, ορμή και αποφασιστικότητα. Ο δείκτης του χεριού χαράσσει συμβολικά το δρόμο μπροστά, δείχνει το μέλλον. Εκφράζει το όραμα της ελευθερίας που κατακτιέται με αγώνες και θυσίες.

Ο Κολοκοτρώνης παρουσιάζεται με μακριά μαλλιά που πέφτουν κυματιστά στους ώμους του και με μακρύ παχύ μουστάκι. Φορά πλούσια φουστάνελα, φαρδυμάνικη πουκαμιά, φαρδύ ζωνάρι με τα άρματα του, μεγάλο τοξωτό σπαθί που κρέμεται αριστερά. Κάθεται σε στολισμένη σέλα, πατά σε αναβολείς και φορά σπιρούνια. Τα λουριά της σέλας και τα ντρία στο κεφάλι του αλόγου είναι στολισμένα με φούντες. Ο Κολοκοτρώνης φορά επίσης μια εντυπωσιακή αρχαιοπρεπή περικεφαλαία.

Η συνέχεια την άλλη Παρασκευή

Ο Θ. Κολοκοτρώνης (1770-1843), μία από τις πιο σημαντικές φυσιογνωμίες του αγώνα της απελευθέρωσης της Ελλάδας από τους Τούρκους, μεγάλος στρατηγός και πρωταγωνιστής της Επανάστασης του 1821, είχε μακρά σχέση με την πόλη του Ναυπλίου.

